

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากที่ได้ศึกษา หลักสูตร คู่มือหลักสูตร หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 หนังสือคู่มือครู ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนเล่มนี้ จากสรุปรายงานผลการอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สรุปรายงานผลการติดตามการใช้หลักสูตร หนังสือเรียนของศูนย์พัฒนาหลักสูตร ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ และสัมภาษณ์ผู้ใช้หนังสือเรียนดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชุดที่ 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1
 คำนวณค่าต่าง ๆ โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดนี้จะต่างกันเฉพาะตอนที่ 1 สถานภาพ
 ทั่วไปของผู้ตอบเท่านั้น จากนั้นนำแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
 7 ท่านตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำแบบสอบถาม
 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 4 และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนกลุ่มละ 10 คน นำผลจากการ
 ทดลองใช้ให้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ
 ศึกษาทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ตามภาคภูมิศาสตร์ 6 ภาค
 จำนวนกลุ่มละ 210 คน แบบสอบถามที่ส่งไปได้รับกลับคืนมาดังนี้ แบบสอบถาม
 ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับกลับคืนมาที่เป็นฉบับสมบูรณ์
 สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.24 แบบสอบถาม
 ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ได้รับกลับคืนมา ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์
 จำนวน 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 และแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้บริหาร
 โรงเรียน ได้รับกลับคืนมาที่เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ จำนวน
 176 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.80

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เหล่านั้นมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ
 คือตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 วิเคราะห์ความ
 แปรปรวนโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จของ เอส ที เอส เอส
 (SPSS: Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อ
 เปรียบเทียบมัธยิมเลขคณิตของกลุ่มแล้วทดสอบความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิต
 แต่ละกลุ่มว่า คู่ใดแตกต่างกัน โดยใช้วิธีของนิวแมนคูดส์ (The Newman keuls

method) นำเสนอในรูปตาราง ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลาย
เปิด นำเสนอในรูปการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1.1 นักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี ส่วนใหญ่
ทราบจุดประสงค์ของการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 ท 402

ในด้านการใช้หนังสือเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 เป็นของตนเอง และได้อ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้หนังสือ
เรียน แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษามทเรียนล่วงหน้าก่อนการเรียนการสอน
ในห้องเรียน ลักษณะการใช้หนังสือเรียนของนักเรียนนี้ ส่วนใหญ่จะฟังคำอธิบาย
จากครูแล้วตอบคำถาม รองลงไปจะเป็นการฟังคำอธิบายจากครูแล้วปฏิบัติกิจกรรม
ท้ายบท มีนักเรียนส่วนน้อยที่ไม่ได้ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1
เลย ใช้แต่หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1

ในด้านเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่า บทที่ 10 การอ่านเพื่อพัฒนา
ตนเอง มีเนื้อหาน่าสนใจ รองลงไป คือ บทที่ 5 การพูดขั้นพื้นฐาน ส่วนบทที่
11 การพิจารณาบทความ นั้นมีนักเรียนส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่ามีเนื้อหาน่าสนใจ

1.2 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 26 - 30 ปี มีวุฒิปริญญาตรี
และมีประสบการณ์การสอนระหว่าง 6 - 10 ปี ครูผู้สอนส่วนใหญ่
เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2524 มาแล้ว สำหรับจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์นั้น ส่วนใหญ่จะสอน 16-20
คาบต่อสัปดาห์ รองลงมาสอนระหว่าง 11 - 15 คาบต่อสัปดาห์

ในด้านการใช้นั่งสื่อเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 นั้น ส่วนใหญ่ จะใช้แยกสอนคนละคาบกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 1 แต่สอนให้สัมพันธ์กันเสมอ รองลงมาคือ ใช้สอนควบคู่กันกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 1 มีเพียงจำนวนน้อยที่ไม่ได้ใช้นั่งสื่อเรียนเล่มนี้เลย

ความน่าสนใจของเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ เห็นว่า บทที่ 5 การพูดขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาที่น่าสนใจ รองลงมาเห็นว่าบทที่ 3 ทักษะภาษาในการส่งสารและรับสารมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีครูจำนวนน้อยที่เห็นว่า บทที่ 8 การย่อความ มีเนื้อหาที่น่าสนใจ

1.3 ผู้บริหาร

ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารระหว่าง 1 - 5 ปี และเคยเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มาแล้ว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ด้านต่าง ๆ

2.1 ด้านการจัดพิมพ์และรูปเล่ม นักเรียน ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกับคือนักเรียนกับครู นักเรียนกับผู้บริหาร ส่วนครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ด้านเนื้อหาและวิธีการเขียน นักเรียน ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือนักเรียนกับครูผู้สอน นักเรียนกับผู้บริหาร สำหรับครูผู้สอนและผู้บริหารมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.3 ด้านความรู้และทักษะที่คาดว่านักเรียนจะได้รับ นักเรียน ครู และผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้แก่ ผู้บริหารกับครูผู้สอน นักเรียนกับครูผู้สอน ส่วนนักเรียนกับผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 ด้านการใช้สำนวนภาษา นักเรียน ครู และผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่างกันได้นักเรียนกับครู สำหรับนักเรียนกับผู้บริหาร และผู้บริหารกับครู นั้นมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.5 ด้านกิจกรรมที่กำหนดไว้ท้ายบท นักเรียน ครู และผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้แก่ผู้บริหารกับครู สำหรับนักเรียนกับครู และผู้บริหารกับนักเรียนนั้นมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.6 ด้านภาพประกอบ นักเรียน ครู และผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้นักเรียนกับครู ส่วนนักเรียนกับผู้บริหาร ผู้บริหารกับครูนั้นมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก์ไขหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1

3.1 ในการนำเอาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ไปใช้นั้น นักเรียน ครู และผู้บริหารเห็นว่า สิ่งที่เป็นบักหามากได้แก่ เนื้อหาของหนังสือเรียนยากและมากเกินไป เนื้อหาแต่ละบทสัมพันธ์กับเนื้อหาในหนังสือเรียนวรรณคดีซึ่งได้ยาก และการนำเอากิจกรรมท้ายบทไปปฏิบัติ

3.2 คำขอเสนอแนะในการปรับปรุง แก๊ซหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 นั้น นักเรียน ครูและผู้บริหาร ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงไว้ดังนี้

3.2.1 ด้านการจัดพิมพ์และรูปเล่ม ควรปรับปรุงรูปเล่มให้มีขนาดกะทัดรัด เพื่อสะดวกในการหยิบใช้ การเย็บเล่มควรแข็งแรงทนทาน กระดาษที่ใช้พิมพ์ควรมีคุณภาพดีกว่าเดิม ควรเพิ่มจำนวนรูปภาพประกอบ และใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิม

3.2.2 ด้านเนื้อหา ควรมีการจัดทำสรุปย่อสาระสำคัญของแต่ละบทไว้ ควรคัดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกันออก เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับหลักภาษา ตัวอย่างที่ยกประกอบเนื้อหาควรเป็นตัวอย่างที่ทันสมัย การอธิบายคำศัพท์เฉพาะหรือศัพท์วิชาการใหม่ ๆ ควรให้ละเอียดชัดเจน

3.2.3 ด้านวิธีการเขียน ควรใช้ภาษาที่กระชับ ชัดเจน ใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3.2.4 ด้านราคา ควรปรับราคาให้ถูกลงกว่าที่เป็นอยู่ หรือควรใช้กระดาษที่มีคุณภาพกว่าที่เป็นอยู่ในการพิมพ์

3.3 ด้านอื่น ๆ ทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหารเห็นว่าเวลาเรียนสำหรับวิชาภาษาไทยวิชาบังคับตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีน้อยเกินไป กล่าวคือ มีเพียง 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค ทำให้ไม่สามารถฝึกทักษะต่าง ๆ ทางภาษาได้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นว่าควรจะมีการจัดทำเอกสารคำแนะนำวิธีการใช้ ตลอดจนกลวิธีการสอน และควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการใช้หนังสือเรียนเล่มดังกล่าวอย่างทั่วถึง

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย แยกอภิปรายเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ทราบถึงจุดประสงค์ของการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 ท 402 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนและครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาที่ว่า ก่อนมีการเรียนการสอนรายวิชาใดก็ตาม ครูผู้สอนควรจะต้องแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของการเรียนรายวิชานั้น รวมทั้งเกิดการผ่านรายวิชานั้น ๆ ด้วย ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนผูกพันตัวเองให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ว่า รายวิชานี้ปรารถนาจะให้นักเรียนทำอะไรบ้าง นอกจากนั้นจุดประสงค์ของการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ยังเป็นข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถประพฤติปฏิบัติอย่างไร ผู้เรียนก็จะสามารถทราบได้ว่าจะต้องทำอะไร ได้อย่างไรบ้าง รวมทั้งจะทำให้ผู้สอนทราบว่าต้องจัดการเรียนการสอนอย่างไร จัดการวัดผลอย่างไร แล้วประเมินได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เพียงใด สิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรนั้นจะต้องแปลงจุดหมายของหลักสูตรให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน สามารถวัดได้ ซึ่งตรงกับที่สุจิต ติพรชอบและสายใจ อินทร์พรหม (2524: 237) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า "การวัดผลการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นควรจะได้วัดโดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นหลัก ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มสอนครูจำเป็นต้องแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ"

ส่วนในด้านการใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ของนักเรียนนั้น นักเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ได้อ่านคำชี้แจงการใช้หนังสือเรียนเล่มดังกล่าวจึงอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้หนังสือเรียนเล่มนี้เป็นส่วนใหญ่ แต่ในทางปฏิบัตินั้น กลับพบว่า มีนักเรียนเป็น

จำนวนน้อยที่ได้ศึกษามทเรียนมาก่อนล่วงหน้าก่อนการ เรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนเคยชินกับการ เรียนการสอนที่เคยเป็นมาก่อน กล่าวคือถือว่าการ เรียนการสอนจะมีเฉพาะในชั่วโมงเรียนและในห้องเรียนเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นปัญหาในการจัดการ เรียนการสอนของครูเป็นอย่างมาก สำหรับปัญหานักเรียนไม่มีหนังสือเรียนนั้นกล่าวได้ว่าเกือบจะไม่มีปรากฏเลยเพราะนักเรียนเกือบทั้งหมด มีหนังสือเรียนเป็นของตนเอง

สำหรับครูผู้สอน และผู้บริหารซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชกรนั้น ส่วนใหญ่จะมีวุฒิระดับปริญญาตรี ซึ่งตรงกับกรวิจัยของสุชาติ วงศ์สุวรรณ (2524: 103) และเนาวรัตน์ สวินทร์ (2524: 178) ที่พบว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีวุฒิระดับปริญญาตรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาในระดับสูง นอกจากนั้นในด้านกรเข้ารับกรอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้ารับกรอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นอย่างดี จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้กรเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้เพราะว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ เมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ก็ย่อมจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนกรวัดผลประเมินผลได้ตรงตามหลักสูตร ส่วนผู้บริหารนั้นก็จะเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริมและนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้กรบริหารหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในด้านกรใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดหัดพัฒนา เล่ม 1 ของครูนั้นพบว่าส่วนใหญ่ ใช้โดยแยกสอนกันคน ละคาบกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษณ์ เล่ม 1 แต่สอนให้สัมพันธ์กันอยู่เสมอ รองลงมาจะใช้สอนควบคู่กันกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษณ์ เล่ม 1 ซึ่งกรใช้หนังสือเรียน

ภาษาไทย ชุททกัษพัฒนา เล่ม 1 นี้ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะ
ผู้จัดทำหนังสือเรียนเล่มดังกล่าวที่ได้เสนอแนะวิธีการใช้ไว้ 3 วิธี คือ

1. ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษณ์และทักษะพัฒนาควบกัน
2. ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักแล้วนำเนื้อหาในหนังสือเรียน
ทั้งสองไปสอนตามจุดประสงค์นั้น
3. ใช้หนังสือเรียนวรรณวิจักษณ์และทักษะพัฒนา ค้างคาบกัน
(กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 145-172)

2. ความน่าสนใจของเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษพัฒนา

เล่ม 1

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาในหนังสือเรียน บทที่ 10 การอ่าน
เพื่อพัฒนาตนเอง มีเนื้อหาที่น่าสนใจ รองลงไปเห็นว่า บทที่ 5 การพูดขั้นพื้นฐาน
มีเนื้อหาที่น่าสนใจ การที่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาในบทเรียนทั้งสองน่าสนใจ
อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาของบทเรียนทั้งสองนั้นเป็นประโยชน์แก่นักเรียนโดย
ตรงซึ่งเห็นได้ชัดเจนกว่าบทอื่น ๆ นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง
16 - 17 ปี กำลังอยู่ในระหว่างวัยรุ่นจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองในทุก ๆ
ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการอ่าน ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่ต้องใช้มาก และ
เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนเอง

สำหรับครูผู้สอนนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่า บทที่ 5 การพูดขั้นพื้นฐาน
มีเนื้อหาที่น่าสนใจ รองลงมาเห็นว่า บทที่ 3 ทักษะภาษาในการสื่อสารและรับสาร
มีเนื้อหาที่น่าสนใจ สำหรับเนื้อหาของบทที่ 5 การพูดขั้นพื้นฐานนั้นจะกล่าวถึง
การพูด 2 ประเภท คือ การพูดระหว่างบุคคล และการพูดในกลุ่ม ครูผู้สอนเอง
ในปัจจุบันนี้ก็มักจะประสบกับปัญหาเรื่องทักษะการพูดของนักเรียนเป็นอย่างมาก
ดังนั้นจึงคิดว่า เนื้อหาของบทเรียนนี้เหมาะสมและน่าสนใจกว่าบทอื่น ๆ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะพัฒนาเล่ม 1 ด้านต่าง ๆ

1. ด้านการจัดพิมพ์และรูปเล่ม นักเรียน ครู และผู้บริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือนักเรียนกับผู้บริหาร นักเรียนกับครูผู้สอน จากการเปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิตรวมทั้ง 3 กลุ่ม มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มนักเรียนสูงกว่าของครู และผู้บริหาร แสดงว่า นักเรียนมีความพอใจหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ในด้านการจัดพิมพ์และรูปเล่มมากกว่าครูและผู้บริหาร แต่อย่างไรก็ตามโดยสรุปความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม ต่างมีความพอใจในระดับมากในด้านการจัดพิมพ์และรูปเล่มของหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 นี้

2. ด้านเนื้อหาและวิธีการเขียน นักเรียน ครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้แก่ นักเรียนกับครู นักเรียนกับผู้บริหาร แม้ว่าความคิดเห็นของครูและผู้บริหารจะมีมัชฌิมเลขคณิตรวมที่ไม่แตกต่างกันก็ตาม ในรายละเอียดความคิดเห็นบางข้อของครูและผู้บริหารจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความละเอียดชัดเจนในการอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ ครูจะเห็นด้วยในระดับน้อย ส่วนผู้บริหารเห็นด้วยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใช้นักเรียนเล่มนี้โดยตรงจึงมีเวลาศึกษารายละเอียดและมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาแต่ละบทมากกว่าผู้บริหาร จึงเห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ มากกว่า อย่างไรก็ตามโดยสรุปความคิดเห็นด้านเนื้อหาและวิธีการเขียน ของทั้ง 3 กลุ่มต่างเห็นด้วยในระดับมาก ทั้งนี้ ครูและผู้บริหารจะมีความพอใจน้อยกว่านักเรียน

3. ด้านความรู้ ทักษะที่คาดว่านักเรียนจะได้รับ นักเรียน ครู และผู้บริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ ผู้บริหารกับครู นักเรียนกับครู แต่ทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหาร ต่างมีความเห็นด้วยโดยส่วนรวมว่าหนังสือเรียนภาษาไทยชุด

จึงทำให้ความรู้สึกว่ามากเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนเวลาเรียนที่มีอยู่ 2 คาบต่อสัปดาห์ ความจริงแล้ว กิจกรรมที่กำหนดไว้ท้ายบทนั้นเป็นเพียงข้อเสนอแนะกิจกรรมเท่านั้น มิได้หมายความว่าจำเป็นต้องให้ปฏิบัติหมดทุกข้อ เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องพิจารณาความเหมาะสม ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้กิจกรรมนั้นเป็นการส่งเสริมและฝึกฝนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่

6. ด้านภาพประกอบ นักเรียน ครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ นักเรียนกับครู จากการวิจัยพบว่าทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา กับภาพประกอบยังไม่เป็นที่น่าพอใจและภาพประกอบมีน้อยไป ซึ่งตรงกับงานวิจัยของแตงน้อย ทองหล่อ (2522: 137) และ อุบลรัตน์ ตะปินตา (2524: 132) แต่อย่างไรก็ตามโดยส่วนรวมแล้วในด้านภาพประกอบนี้ เมื่อพิจารณาจากมัชฌิมเลขคณิตรวมทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่า ทุกกลุ่มเห็นด้วยในระดับมาก

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

สิ่งที่เป็นปัญหาในการนำเอาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ไปใช้นั้น ทั้งนักเรียน ครูและผู้บริหารเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหามากคือ คุณภาพด้านการจัดพิมพ์ กล่าวคือ ความแข็งแรง ทนทานของปกหนังสือ กระดาษที่ไร้พิมพ์ การเข้าเล่มยังไม่ประณีตเท่าที่ควร จำนวนภาพและความสวยงามของภาพประกอบมีน้อย รูปเล่มและขนาดของหนังสือใหญ่และหนา ไม่สะดวกในการหยิบใช้ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่พบอยู่เสมอกับหนังสือที่จัดพิมพ์โดยองค์การคำคุณุสภา ดังที่ปราณีสินธุ์สะอาด (2523: 102-103) ทวงรัตน์ กุฑเจริญ (2523: 251) และ นุชน้อย สติรธังกูร (2523: 63) วิจัยไว้

ค่านเนื้อหาของหนังสือเรียน สิ่งที่เป็นปัญหา คือ ทั้งนักเรียน ครูและผู้บริหารเห็นว่าเนื้อหาที่มีความซ้ำซ้อน ซึ่งได้แก่บทที่ 3, 4, 5, และ 6 ทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายซึ่งตามความเป็นจริงแล้วเนื้อหาในบทเรียนดังกล่าว นั้น ถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่าเนื้อหาบทที่ 3 จะกล่าวถึงทักษะภาษาในการส่งสาร และรับสารเบื้องต้น ทั้งทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน ในบทที่ 4, 5, และ บทที่ 6 จะกล่าวถึงการฝึกทักษะทางภาษาแต่ละประเภทโดยละเอียดจึงทำให้มีความรู้สึกถึงความซ้ำซ้อนกัน ในการจัดทำหนังสือเรียนเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้ ชี้แจงไว้ว่า ไม่จำเป็นต้องสอนทุกบทที่มีอยู่ในหนังสือ อาจเว้นบางบทหรือเลือก สอนสลับบทกันก็ได้แล้วแต่ดุลพินิจของคณะครู ฉะนั้นในการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน นั้น ครูผู้สอนสามารถจะนำมาสอนพร้อมกันเลยก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสอนเรียง ความลำดับทุกบทไป บางบทก็อาจให้นักเรียนไปอ่านเองได้

ปัญหาจำนวนคาบเวลาเรียนวิชาภาษาไทย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดเวลาเรียนสำหรับวิชาบังคับไว้ จำนวน 2 คาบ/ สัปดาห์/ภาค นักเรียน ครูและผู้บริหาร เห็นว่าจำนวนคาบที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม ไม่สามารถจะฝึกทักษะทางภาษาให้เกิดตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ และ มีความเห็นว่าเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนทักษะพัฒนา เล่ม 1 นี้มีมากเกินไป ทั้งยังต้องนำไปสอนร่วมกับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์อีกด้วย ยิ่งทำให้ เวลาเรียนที่มีอยู่จำนวน 2 คาบ นั้นไม่พอเป็นอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการเรียนการสอน ภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 นี้ถือว่า การเรียน การสอนวิชาภาษาไทยนั้นมิได้เรียนเฉพาะเวลาที่เรียกว่าชั่วโมงเรียนภาษาไทย ในตารางสอนเท่านั้น แต่นักเรียนสามารถจะเรียนวิชาภาษาไทยได้จากทุกวิชาที่ เรียนตลอดรวมทั้งนอกเวลาเรียนในโรงเรียน นักเรียนก็สามารถเรียนภาษาไทย จากบ้านและสังคมได้เมื่อเป็นเช่นนี้ ครูควรจะถือว่าการเรียนภาษาไทยนั้นมิได้ หมายถึงเรียนเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ครูจะต้องพยายามให้นักเรียนช่วยตัวเอง ให้มาก ครูต้องเปลี่ยนวิธีสอน เปลี่ยนบทบาทและทัศนคติใหม่ว่า ครูเป็นเพียง

ผู้ช่วย ผู้แนะนำนักเรียนให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนำหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องไปใช้ หากมีปัญหา เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องชี้แจง แนะนำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ

สำหรับราคาจำหน่ายต่อเล่ม ของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 นักเรียน ครูและผู้บริหาร เห็นว่ามีราคาแพงไปเมื่อเทียบกับความแข็งแรง ทนทานและคุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์ เป็นปัญหาในการที่จะซื้อทั้งครูและนักเรียน จึงน่าที่จะมีการปรับปรุงโดยปรับราคาให้ถูกลง หรือในราคาเท่าเดิมแต่ปรับปรุงคุณภาพการพิมพ์ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะไว้ดังนี้

สำหรับนักเรียน

1. นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงการใช้หนังสือเรียนทักษะพัฒนาให้เข้าใจ เพื่อจะปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและช่วยให้การเรียนวิชาภาษาไทยเป็นไปอย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่าย นอกจากนั้นควรศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ตนเอง และยังได้รับประโยชน์จากการฝึกทักษะทางภาษา นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. นักเรียนควรเข้าใจบทบาทของตนเองว่า การเรียนการสอนโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนานั้น ผู้เรียนจะต้องช่วยตัวเองให้มากที่สุด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และควรจะรู้จักทำงานกับเพื่อนร่วมชั้น อย่างมีมนุษยสัมพันธ์อันดี ตลอดจนให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่าตน

สำหรับครูผู้สอน

1. ควรศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยม

ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ตลอดจนคู่มือครูอย่างละเอียด เพื่อจะได้ทราบและเข้าใจให้ถ่องแท้ อันจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2. ครูผู้สอนควรจัดทำแผนการสอนโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตร เล่ม 1 ซึ่งอาจจะทำด้วยตนเอง ทำร่วมกับครูในหมวดวิชาเดียวกัน หรือจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตการศึกษา เพื่อจะได้เตรียมการสอน จัดกิจกรรมและอุปกรณ์การสอน ตลอดจนวัดผลและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

3. ครูผู้สอนควรใช้กลวิธีการสอนหลาย ๆ แบบ เพื่อมิให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาภาษาไทย นอกจากนั้นครูควรระลึกอยู่เสมอว่า ครูเป็นเพียงผู้ช่วย ผู้แนะนำนักเรียนให้แสวงหาความรู้ ทำกิจกรรม ผู้ที่มีความสำคัญที่สุดคือ นักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตน

สำหรับผู้บริหาร

1. ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือหลักสูตร ตลอดจนหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนของตนว่ามีอุปสรรคหรือข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชานี้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2. ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยได้เข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ

3. ควรมีการนิเทศภายในโรงเรียน รวมทั้งการประชุมครูภายในโรงเรียน หรือภายในหมวดวิชาอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับกรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการ

1. กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการควรสนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียน เขตการศึกษาจัดประชุมสัมมนาครูผู้สอนวิชาภาษาไทยอยู่เสมอ โดยอาจสนับสนุนในค่านิตยสารหรือค่านางบประมาณ
2. ศึกษาวิเคราะห์กรมสามัญศึกษา ควรออกไปนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา ภายในเขตที่รับผิดชอบให้ทั่วถึง เพื่อจะได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียน การสอน
3. กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการควรจัดทำเอกสารทางวิชาการ ต่าง ๆ ส่งไปให้โรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ เพื่อโรงเรียน จะได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวทางค่านิตยสารทุกกระยะ และโรงเรียนจะได้ ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง
4. กรมวิชาการในฐานะผู้รับผิดชอบในค่านิตยสารจัดทำหนังสือเรียนควร จะได้ประสานงานกับองค์การค่านิตยสารอย่างจริงจัง เพื่อให้หนังสือเรียนที่พิมพ์ ออกมานั้นมีคุณภาพมากที่สุด ในค่านิตยสารจัดพิมพ์และรูปเล่ม
5. ผู้จัดทำหนังสือเรียนควรมีการปรับปรุงหนังสือเรียนในค่านิตยสารต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้อ่านหนังสือเรียนเล่มนี้ไป แล้วสักกระยะหนึ่ง โดยวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือ เรียนเล่มนี้อย่างทั่วถึง ได้แก่แก่นักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ซึ่งสังกัดกรมอาชีวศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตลอดจนโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย

ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแน่นอนยิ่งขึ้น

2. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนาควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตร โดยเลือกเนื้อหาและกิจกรรมให้สัมพันธ์กันบทต่อบท ทดลองใช้แล้วปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู